

Mededelingen Heemkundige Kring
Groot-Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

27ste jaargang 2007 - nr. 1

Redactie :

Diepeweg 15, 9450 Haaltert

Voorzitter - Secretariaat

Willy De Loose

053/83.08.81

Bestuursleden:

Denderboutem:

Edgard Huylebroek

Hans Sonck

Haaltert:

Jan Paul De Graeve

Marc De Moyer

John Scheerlinck

Christophe Provost

Heldergem:

Roger De Troyer

William Minnaert

Kerksken:

Joris De Kegel

Terjoden

Bernadette De Luyck

Documentatiecentrum:

Warandegedebouw Sint-Gorikspan 17,
9450 Haaltert.

Open: eerste en derde zondag en tweede
donderdag van de maand van 10 tot 12 uur.

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert

Lidmaatschap: € 10

Steunend lid: € 15

Rek.nr. 439-5083061-63

Heemkundige Kring Groot-Haaltert

Email:

willydeloose@skynet.be

Website:

<http://www.heemkring-haaltert.be>

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten.

Teksten mogen overgenomen worden mits bronvermelding.

HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Voor eerst dank aan de over grote meer derheid van onze leden die hun bijdrage voor 2007 spontaan geregeld hebben. Voor de overige, indien je ons verder wil steunen, regel het eerstdaags a.u.b., zo maak je het de ledenadministratie eenvoudiger.

Jullie sympathie is voor ons een stimulans om de zoektocht verder te zetten naar de roots en levensomstandigheden van onze voorouders.

In het voorbije werkjaar kunnen wij terugblikken op twee succesrijke tentoonstellingen: 'De strijd om de kiezer' te Haaltert en 'De filmaffiche in de kunst' te Kerksken, met parallel eraan gekoppeld de productie van een dubbele DVD, 'Vier generaties Kerkskenaren in actie'.

Vier nummers van 'Mededelingen HK Haaltert' met wetenswaardigheden over onze dorpen werden gepubliceerd. Het documentatiecentrum werd verder uitgebouwd en regelmatig kwamen er bezoekers (ook niet-leden van harte welkom), die wij graag hielpen, bij het opstellen van een stamboom en familiegeschiedenis. Ook studenten en leerlingen vinden bij ons heel wat documentatie voor hun thesis of opgelegde taak.

Zondag 22 april: 'Haaltert op z'n erfgoeds', Erfgoeddag onder het motto 'Niet te schatten'. Inderdaad, bepaalde 'dingen' hebben een enorme emotionele waarde voor de bezitter. Hij kan er verhalen rond vertellen, zodanig dat het object ook interessant wordt voor een buitenstaander. In die visie willen wij een tentoonstelling opbouwen in het kader van Erfgoeddag. Ook de plaatselijke bibliotheek werkt mee aan het evenement. Meer informatie hierover, elders in dit nummer.

Werk mee. Ben je de gelukkige bezitter van een interessant voorwerp, foto, document enz., toon het op de tentoonstelling. Geef seintje (secretariaat of bij één van de medewerkers) en wij nemen contact. Samen met jullie maken wij er een boeiende 'Erfgoeddag' van.

.....

**Tentoonstelling
Warandegedebouw**

Zondag 22 april - 10 tot 18 u

...

Van harte welkom

DE WAARDE VAN ONS ERFGOED

De vrugde en de last van de erfenis

Een persoonlijke getuigenis

Hij was pas kort geleden overleden toen ik twee dozen kreeg.

“Dit zijn spullen van je vader. Hij zou gewild hebben dat jij die kreeg!”

Ik nam alles mee naar huis, voorzichtig om niets kapot te maken, ook al wist ik niet precies wat er in de dozen zat. Ik behandelde ze met schroom en een onbestemd gevoel van verantwoordelijkheid drong zich aan mij op. Het leek alsof ik van mijn vader de opdracht kreeg om iets te bewaren en om zorg te dragen voor dingen die hem en een vorige generatie hadden toebehoord. Dit was niet vrijblijvend, er was ook een verplichting aan verbonden. Ik kon niet zomaar wegwerpen wat mij gegeven werd. Voor het eerst in mijn leven was ik bezitter van een materiële erfenis, een ‘nalatenschap’, en dit was niet eenvoudig.

Ik deed de dozen niet onmiddellijk open. Ze werden eerst in de gang geparkeerd. Dit was geen gebrek aan nieuwsgierigheid maar eerder het ontwijken van een nieuwe confrontatie met verdriet en verlies. Het duurde een tweetal weken vooraleer ik in actie trad. Ik stalde alles uit op de tafel en keek, voelde, rook, ... alles leek mooi of waardevol. De meeste voorwerpen herkende ik en de herinneringen en verhalen borrelden op. Een stuk verleden kwam hiermee tot leven en het verbond elementen van mezelf, van mijn vader, mijn familie, de buurt waar ik woonde. Ik vertelde er over aan mijn huisgenoten. Ze luisterden met respect dat past bij die omstandigheden. Ik zocht een plaatsje voor elk voorwerp en stalde dingen uit op de mooiste plaatsen in het huis. Soms moest iets anders wijken en de esthetische waarde van mijn tentoonstelling was niet steeds overtuigend. Mijn omgeving leek geïnteresseerd en verwonderd toe en toonde eerbied voor de sentimenten en verhalen die ik aan de voorwerpen verbond.

Op een dag vroeg mijn vrouw enigszins geïrriteerd: “Heb jij nu al beslist wat je met al die brol gaat aanvangen?” Ik stond perplex. Mijn erfenis kreeg de kwalificatie ‘rommel’ mee, ook al wist ik dat dit maar een manier van spreken was en geen definitief oordeel. “Je mag wel iets laten staan, maar toch niet alles!” Ik moest iets doen, een actie ondernemen, en kon niet volstaan met het passief bewaren en uitstallen. De erfenis moest een (nieuwe) betekenis krijgen en dit was een aangelegenheid waar ook anderen in zouden meepraten. Alleen had ik het moeilijk omdat ik aan alles een waarde gaf en omdat ik nog rouwde om een verdwenen vader, een verdwenen tijdperk in mijn leven. Ik had hulp nodig van mensen die in discussie wilden gaan. Eerst waren dit mensen uit mijn familie en intieme kring. Mijn zus bijvoorbeeld gaf commentaar op de voorwerpen en hieruit bleek dat zij er andere verhalen aan vast knoopte en dat sommige van die verhalen andere feiten weergaven. Wij moesten ons samen inspannen om gemeenschappelijkheden vast te leggen en soms slaagden wij daar niet in. De verhalen lagen te ver uit elkaar en elk had een andere interpretatie van het voorwerp en dit hielp om nieuwe verhalen aan elkaar te vertellen. Vervolgens was er visite die niets met de familiehistorie te maken had maar toch aandacht toonde voor sommige voorwerpen. Ze keken er anders naar en dachten in andere categorieën: dit is een mooi souvenir aan een oud ambacht, dit is eigenaardig voorwerp en ik weet niet waar het voor dient, bij mijn grootouders heb ik vroeger ook iets dergelijks gezien, ... Sommige zaken werden als waardeloos beschouwd, andere konden nieuwe betekenis krijgen in een kunstwerk, nog andere werden best weggegooid of waren zo lelijk dat ze grappig werden. Er liggen nu nog zaken rond te slingeren. Andere werden in dozen verpakt en op zolder geborgen, later worden ze misschien weer bovenghaald en krijgen ze een nieuwe betekenis voor mezelf of voor anderen. Enkele kregen een bijzondere plaats in mijn woning of in het huis van familie. Een ander object werd op creatieve wijze in een kunstwerk herschapen.

Het is in dialoog en confrontatie met andere mensen dat mijn erfenis een nieuwe betekenis kreeg voor mezelf en mijn omgeving. Het is een activiteit die verder gaat dan het passief

bewaren en waarin het materiële aspect overstegen wordt door de verhalen die eraan worden verbonden. Deze verhalen bevatten historische elementen maar ook fantasie en daarbij is de grens tussen beide niet steeds nauwkeurig aan te geven. Verschillende zienswijzen maken samen complexe constructies waarin verleden, heden en toekomst elkaar voortdurend en wederzijds beïnvloeden. Het is die dialoog die mij eigenaar maakt van iets dat ik later ook als erfenis zal doorgeven. Een erfenis die opnieuw mensen zal verheugen en belasten en die zal verplichten om te kiezen wat nog waarde krijgt voor de toekomst en wat definitief als afval van een vorige generatie moet vernietigd worden.

Ghislain Verstraete

Adviescentrum voor Sociaal en Intercultureel
Management.

HAALTERT OP ZIJN ERFGOEDS

Zondag 22 april werd uitgeroepen tot Erfgoeddag 2007, onder het moto: "Niet te schatten". De Heemkundige Kring wil in het kader van de erfgoeddag een tentoonstelling opbouwen in het warandgebouw.

Wie helpt? Wij zoeken voorwerpen, foto's, documenten, die een speciale 'emotionele' betekenis hebben voor de bezitter. Leen ons een object en plaats het in de gepaste context, zodat het een interessant verhaal wordt voor de bezoekers. Contacteer ons: 053/83 08 81 (HK-secretariaat).

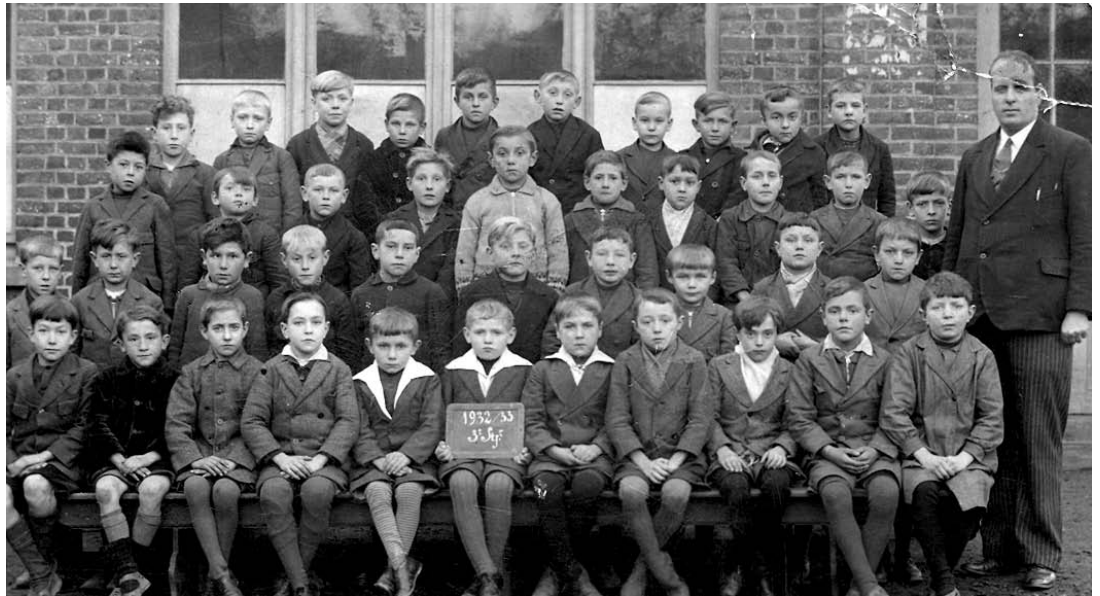
Noteer...

Vrijdag 8 juni 2007 - Dialectquiz

- *Wie wordt "Oiljteneir van het jaar"?*
- *Raadpleeg Infoblad Haaltert.*

HERINNERINGEN KERKSKEN

Gemeenteschool - 3de studiejaar 1932-1933 –meester Maurice Ghijsels

V.l.n.r. 1ste rij zittend: Marcel Van Impe; Lucien Van Impe; Jozef De Schrijver; Frans De Pelsmaeker; Paul Impens; Jozef De Clercq; Gustaaf Van Der Haegen; Albert Van De Sype; Henri Van Den Storme; Albert Roelandt; Albert Herremans.

2de rij: Marcel Van Den Eynde; Alfred Callebaut; Kamiel De Bolle; Hernri Van Keymeylen; Frans Waegemans; Roger Dooremont; Gaston Roelandt; Louis Hunninck; Jan Van Der Eecken; Jozef De Pelsmaeker.

3de rij: Alexis Dagbuyt; Gustaaf Boeykens; Armand Van Keymolen; Emiel Scheerlinck; Marcel Daem; Frans De Wilde; Jozef Van Geyt; Gustaaf Van Impe; Edgard De Pril; Louis Verwee.

4de rij: Arthur Renneboog; Roger Seminck; Frans Vonck; Alfons De Pelsmaeker; Frans Goossens; Alfons Van Keymolen; Alfons Brewee; Alfons Vonck; Kamiel De Winter; Roger Lermignaux.

Twee generaties Kerkskenaren leerden lezen en schrijven, bij de familie Ghijsels-Heereman. Begin vorige eeuw was Donatus Ghijsels, hulp-onderwijzer, koster, drukker en de eerste dorpsfotograaf. Ze woonden op het Dorp te Kerksken (hoek Beekstraat). Het gezin telde 3 zonen: Maurice, Hilaire, Richard en een dochter Alice.

De oudste zoon Maurice werd in 1923 aangesteld als onderwijzer en volgde in 1933 Clement Van Gutte op als hoofdonderwijzer. In 1959, na 36 jaar dienst werd hij oprust gesteld en opgevolgd als hoofdonderwijzer door meester Paul D'Hondt.

Hilaire Ghijsels werd benoemd in 1928 als onderwijzer, bij gebrek aan klaslokaal werd zelfs tijdelijk les gegeven in de woning van weduwe Donaat Ghijsels in de Beekstraat. In 1929 gaf meester Hilaire zijn ontslag en werd opgevolgd door zijn broer Richard die onderwijzer bleef tot 1967. Schoonzoon Jozef Coppens, echtgenoot van Alice Ghijsels werd benoemd in 1935 en bleef actief tot 1967.

Deze familietraditie van onderwijzers was te danken aan moeder Leontina Heereman, zus van Burgemeester en rentenier Omer Heereman. Deze was Burgemeester van Kerksken van 1908 tot zijn dood in 1937. Als conservatieve katholiek bestuurde hij gedurende 30 jaar de gemeente. Zijn eigengereid beleid illustreerde zich o.m. in zijn benoemingspolitiek in de gemeenteschool.

*Joris De Kegel
verz. Frans Vonck en Marcel Daem*

KERMIS HAALERT IN DE JAREN 30

Als wij zien welke prachtige aanplakbrieven er gedrukt werden en welke activiteiten het toenmalig gemeentebestuur inrichtte in de 30-tiger jaren, dan was de jaarlijkse kermis wel dé activiteit van het jaar. Uitgeweken familieleden werden uitgenodigd en 's vrijdags waren de huismoeders druk bezig met de bereiding van de typische Haalserterse vlaaien. Het mengsel belandde in stenen of metalen kommen, werden in een geruite handdoek gewikkeld en belandden bij de bakker waar zij in de oven terecht kwamen voor het verdere bakproces. Een stuk vers gesneden Haalserterse vlaaien was een niet te versmaden lekkernij.

In 1924 besteedde ons bestuur een belangrijk budget voor de druk van de reuzenaffiches om de feestelijkheden in de verf te zetten *“teneinde de menigte te lokken”*.

De feestelijkheden op de wijken werden betoelaagd, zo ontving de Hoogstraat 225 fr voor *“ringsteking met tweewielige rijtuigen”*, voor het oplaten van een luchtballon en voor *“een prijkskamp met den dikken bal”*. Ekent ontving 100 fr voor de organisatie van een wielervedstrijd en Bruul ontving 350 fr voor een wielervedstrijd en voor het vuurwerk.

In 1930 verspreidde het gemeentebestuur een nota voor de promotie van een 'Athletiek feest' gedurende de plaatselijke kermis op 24 augustus. De 'Sportclub Eendracht Aalst' verleende zijn medewerking.

“Op 24 augustus aanstaande zal er een atletiekfeest plaats hebben gegeven door het gemeentebestuur van Haeltert en met de medewerking van de Sportclub Eendracht Aalst. 300 fr. Prijzen zullen ter dier gelegenheid gegeven worden.

Volgende proeven zullen betwist worden:

1-60 meters snelloopen voor jongelingen minder dan 17 jaar; voorbehouden aan leden van de Sportclub Eendracht Aalst

2-idem voor deelnemers van Haeltert en omliggende

3-60 meters snelloopen voor deelnemers boven de 17 jaar; voorbehouden voor leden van de Sportclub Eendracht Aalst

4-idem voor deelnemers van Haeltert en omliggende

5-Hoogtespringen voor jongelingen van Haeltert en omliggende

6-800 meters lopen voor leden Sportclub Eendracht

7-Gewichtwerpen (7k257) voor jongelingen van Haeltert en omliggende

8-800 metersloopen voor jongelingen van Haeltert en omliggende

9-4 maal 400 meters aflossingskoers (leden van Sportclub Aalst)

10-Gewichtwerpen voor leden van Sportclub Aalst (7k257)

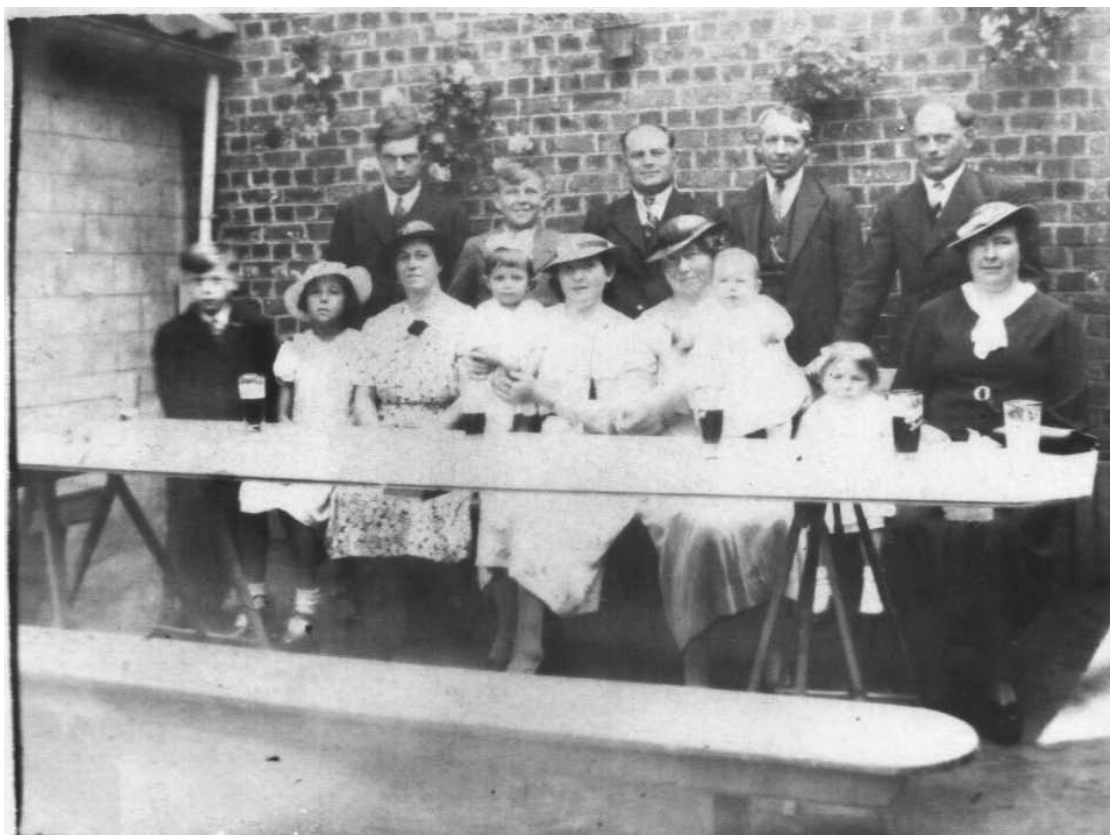
11-Hoogtespringen voor leden Sportclub Aalst

12-4 maal 400 meters aflossingskoers

13-voetloopkoers van 5 kilometers dwars door het dorp. Vetrek en aankomst waar het feest plaats heeft”

De winnaar van elke discipline kreeg 4 punten, de tweede 3 punten, de derde 2 en de vierde 1 punt. Over het succes van deze (voor die tijd) zeer bemoedigende activiteit hebben wij geen informatie ontdekt.

Na de overheerlijke kermismaaltijd, trok iedereen zijn/haar beste plunje aan en ging men 'naar de molens'. Op kermis maandag was de kerk te klein voor 'de zielmis' en na de eucharistieviering ter intentie van de overleden parochianen werden de talrijke herbergen bezocht, tot laat in de namiddag.

*Vooraan (vlnr): Willy Van Cauwenbergh, Maria Verlé, Palmyre Bert, Suzanne Roelant, Elisa Verlé, Judith Verlé met Godelieve Van Cauwenbergh, Juliana Van Cauwenbergh en Clementine Verlé
Achteraan: Hendrik Roelant, Omer Verlé, Alfons Van Cauwenbergh, August Verlé en Alexis Van Cauwenbergh.*

Een mooie foto uit 1938 ons bezorgd door Willy Van Cauwenbergh, toont de ganse familie, fijn uitgedost, op kermis maandag, op de bollebaan van de gekende herberg 'De muziekzaal' (Hoogstraat)

Willy De Loose

Zie ook Mededelingen Heemkundige Kring Haaltert, nr 3, jg. 24, 2004, blz. 2-3

EEN FOTO VERTELT ZIJN VERHAAL

Wie kent er in Kerksken de familie Baetens niet ? ‘Tor den bieënaar’ of zuster Amanda? Slachter Jan Baptist Baetens (° Ke, Terlicht, 23-08-1867 en + Ke, 04-12-1913) huwde Maria Hortensia Van der Haegen (° Ke, 26-11-1868) op 18 december 1895. Het werd een kroostrijk gezin met 12 kinderen, waarvan er 9 in leven bleven, broederlijk verenigd op bijgevoegde foto (juli 1955).

*Vooraan: Gustaaf en Octavie Baetens, Alice Droesbeke, Maria Baetens (Zuster Amanda), Ida Baetens
Achteraan: Hector, Achiel, Alfons en Kamiel Baetens*

Gustaaf x Rosine Van Keymeulen, Octavie x Robert De Schutter (was een periode gemeenteraadslid) en Alice Droesbeke x Frans Goubert. Alice was een kind uit het 2de huwelijk van Maria Hortensia Van der Haegen. Maria koos voor een religieuze richting en werd non bij de Kloostergemeenschap Zwart Zusters te Halle. Ida x Adolf Wijnant en Kamiel x Jeanne Buydens. Kamiel baatte een slagerij uit op de Hoogstraat te Haaltert. Alfons x Emilie Breynaert en koos het wijde sop naar de USA. Achiel x Malvina D’Hoir en Hector x Marie Wijnant. Deze laatste werd eveneens beenhouwer in de Bergstraat te Kerksken. De beenhouwersstiel werd voortgezet door de volgende generatie. In Kerksken werd de winkel verder gerund door Estelle Baetens, dochter van Hector. Eveneens in Kerksken, op de Driehoek opende Jan Baetens een slagerij en in Haaltert op de Hoogstraat zette Hector Baetens de beenhouwersactiviteiten verder. Beiden waren de zonen van Kamiel. Vandaag de dag is er nog een kleinzoon van Hector Baetens die een beenhouwerij uitbaat in Denderhoutem (Adv. De Backerstraat)

(foto en info: Rosa Baetens, Haaltert)

Een foto vertelt zijn verhaal... Welke interessante opname wordt ons bezorgd voor het volgende nummer?

OPHEFMAKENDE MOORD TE HAALERT-EKENT

Criminaliteit is een gekend gegeven van alle tijden. Het verschilt echter van geval tot geval en het ene is al ernstiger dan het andere of ligt gevoeliger bij de betrokkenen. Hoe dan ook blijft het een misdadig feit dat uiteindelijk moet bestraft worden maar de strafmaat wordt bepaald door de verantwoordelijken van het gerecht en desgevallend van het volk. Alhoewel men van de middeleeuwse rechtspraak is afgestapt, waren er anderhalve eeuw geleden toch zwaardere straffen van toepassing en werd de doodstraf nog uitgesproken alhoewel ze nog zelden werd uitgevoerd. Niettemin werd een misdrijf, in vergelijking met de huidige strafbepaling, strenger bestraft. Dit ondervonden trouwens de 44-jarige K.D.S. en de 33-jarige L.D.S. van Haaltert, die in 1849 voor het assisenhof moesten verschijnen. Deze twee ‘boomsnoeyers’ werden beschuldigd van verschillende diefstallen met bezwarende omstandigheden. De jury verklaarde ze schuldig aan de feiten en ze werden door het Hof veroordeeld: K.D.S. moest voor acht jaar in de gevangenis en zijn kompaan kreeg zeven jaar opsluiting. Dan mochten zij zich nog gelukkig achten want de uitspraak luidde verder *“zonder tentoonstelling en tot tien jaeren waekzaembeyd”*. (1)

Monica Beaumont omgebracht

De ene moord is al aangrijpender dan de andere en bijgevolg ook ophefmakender, vooral als sommige mensen er dicht bij betrokken zijn. Deze betrokkenheid beperkt zich niet altijd tot de familie van een slachtoffer maar breidt zich uit tot de buurt en de gehele gemeente. Daarbij komen nog de vaak ongewone omstandigheden, die de sensatie nog sterk benadrukken. Dit was ontegensprekelijk het geval toen de vreselijke tijding werd verspreid bij de moord op Monica Beaumont in de wijk Ekent, waar de 66-jarige vrouw alleen woonde in een klein huisje. De ongelukkige was sinds de vrijdag niet meer gezien en het was pas toen haar buur, Leander Lievens, op maandagmorgen aan de poort kwam en vaststelde dat alle huisdeuren openstonden en hij de vrouw in een bloedplas vond. Zij had een wonde aan de hals en *“eene kat zat aan de gapende wonde te knagen”*. Daarop riep de man de hulp in van zijn buur Frans De Schutter en beiden verwittigden de politie.

Die stelde vast dat de vrouw vermoord was en dit bericht zorgde voor de nodige sensatie en vooral nieuwsgierigheid want *“elkeen snelde naar de wijk Eeckent”* om alle details zo snel mogelijk te vernemen. De mannen der wet werden er met een vreselijk schouwspel geconfronteerd: *“De arme vrouw lag vermoord in eenen breeden bloedplas. Bij het binnenkomen namen de katten der weduwe de vlucht. De dieren hadden aan het lijk geknaagd. Het lijk lag met de zelfde kleederen aan welke de vrouw droeg toen zij vrijdag voor het laatst gezien werd. Het mes waarmee dat de misdaad gepleegd werd, was de ongelukkige in de hand gestoken met het lemmer”*. (2)

De gendarmen hadden alle moeite om de talrijk toegestroomde menigte op afstand te houden. Uit de eerste vaststellingen bleek dat diefstal de drijfveer voor deze misdaad was. Men baseerde zich op de gebeurtenis van kermis Haaltert, in augustus, toen bij het slachtoffer reeds driehonderd frank werd gestolen. Ook daarna werd ze nog een paar keren bestolen waarvoor zelfs een persoon werd aangehouden. Buurtbewoners beweerden bij de moord op de weduwe dat ze zware vermoedens hadden op een persoon die *“sedert vrijdag met den trein vertrokken is en nog niet terugkeerde”*.

Het betrof de zestienjarige landlooswerker V.L. die de diefstallen had gepleegd en vaak bij de weduwe van Vital Mathijs werkte en er zelfs soms 's nachts verbleef omdat ze juist bang was voor inbrekers of andere criminelen. Daarna leefde hij echter in onmin met de vrouw, die hem wegens de diefstallen had weggestuurd.

Aangehouden en veroordeeld

Nog dezelfde maandagmorgen werd deze jonge man voorlopig in hechtenis genomen en ondervraagd over de moord op M. Beaumont maar hij loochende de feiten. Zijn aanhouding werd echter bekrachtigd en vervolgens werd hij naar de gevangenis van Oudenaarde gebracht. Hier werd hij verder ondervraagd door onderzoeksrechter Verhulst aan wie hij uiteindelijk bekentenissen aflegde: *“V.L. bekende dat hij vrijdag na den middag in het huis van de weduwe Beaumont gegaan was langs de voorpoort. De vrouw wilde hem doen vertrekken, greep een stoofbaak waarmede zij hem bedreigde. Toen hij de vrouw met de linker hand bij de haren greep, zag hij een broodmes op de tafel en sneed haar daarna de keel over. De moordenaar zegde dat hij langs de achterdeur over de velden gevlucht was recht naar huis. Ondervraagd over de drijfveer zijner vreeselijke daad zegde hij nog niet te weten waarom hij haar vermoord had, doch dat hij kwaad was dat zij hem bedreigde met een stoofbaak en ook gepoogd te hebben te steken”.* (3)

Advokaat Dauwe pleitte daarom voor zelfverdediging van de dader en wilde aantonen dat de rechtbank onbevoegd was om de moord voor het assisenhof te brengen. Hij pleitte bijgevolg alleszins om verzachtende omstandigheden in acht te nemen. Hij slaagde in zijn opzet en het was de boetstraffelijke rechtbank van Oudenaarde die uiteindelijk het verdict velde over de misdaden van de jeugdige delinquent: *“Na de beraadslaging werd V.L. veroordeeld wegens de moord op Monica Beaumont tot vijf jaar gevang; wegens de diefstallen eveneens tot vijf jaar gevang en tot de kosten”.* (4)

In feite was dit een milde straf maar aangezien zijn leeftijd kreeg hij nog een kans om in de maatschappij terug te keren. Dit artikel is niet bedoeld om sensatie op te wekken noch om oude feiten op te rakelen of wie dan ook te kwetsen, maar wel om een belangrijke gebeurtenis uit de dorpsgeschiedenis vast te leggen in een heemkundig perspectief.

Sensatie is een begrip van alle tijden en vooral de marktzangers maakten gebruik van ophefmakende gebeurtenissen. Voor een groot gedeelte van de bevolking vervingen zij de nieuwsbladen want meestal haalden ze hun informatie uit de geschreven pers. Het is dus niet te verwonderen dat ze een gedetailleerde tekst wijdden aan de gruwelijke moord op Monica Beaumont.

Groote Moord te Haaltert (5)

*Kom vrienden die hier staan in het ronde,
Kom en luistert naar mijn lied
Het geene ik hier ga verkonden
Is er onlangs in Haaltert geschied
't Is een afgrijpselijke moord
Wie heeft dat toch al ooit gehoord
Een oude vrouw haar geld geroofd
En haar van het leven beroofd.*

*Het was op eenen vijftien december
Ja op eenen vroegen morgenstond
Dat men dees misdaad kwam t'onderzoeken
't Was door 't geblaf van haren hond
Dat Lievens bij haar binnen kwam
En daar dat vreed toneel vernam
Men vond haar in har bloed verstijfd
Den kop gesneden van het lijf.
En toen zij bij haar binnen kwamen
Namen haar katten gauw de vlucht*

*Die aan haar lichaam zaten te knagen
En hunne goesting hadden vervuld
Van 't vlees van hunne meesteres
Zij droeg bij haar nog haar broodmes
Bewust gestoken in haar hand
Om haar te brengen in de schand.*

*De wet heeft aanstonds kennis genomen
En is gekomen spoedig ter plaats
Een onderzoek is dan genomen
Zij kwamen aan het licht welbaast*

*Een jongeling die werd beticht
Die daar geslapen had menig' nacht
En eens gestolen had haar geld
Zij had het aan 't gerecht verteld.
Zij hebben hem dan seffens gevangen
En bij het dood lichaam gebracht
Men sprak hem aan met vol belangen
Maar hij loochent uit al zijn kracht*

*Dat hij dit niet en had misdaan
Hij wilde spoedig bene gaan
Hij was verschrikt haar te bezien
En keek naar buiten naar de laan.*

*Daarop is hij blijven aangehouden
En naar een groot prison gedaan
Waar hij niet langer kon weder houden
Waar hij bekende zijn laffe daad
Hij sprak ik heb dees moord begaan
En hij en liet er geen getraan
Hij en gevoelde geen berouw
En hij vertelde het al gauw.*

*Ik ben bij haar binnen getreden
Het was juist één uur van den noen
Daar heeft zij zo schandig verweeten
Als dat ik was nen slechten kapoen
Dat ik den dief was van haar geld
Zij had het aan 't gerecht verteld
Daarop gaf ik haar enen slag
Dat zij daar viel al in onmacht;
Een razernij was mij overgekomen
Ik trok haar in 't midden van den vloer*

*Daarop kwam ik bar hoofd af te boren
Zij maakte zo nen viezen toer
En als zij haar leven was kwijt
Heb ik haar dan nog wel geleid
Haar mes eerst gestoken in haar band
Om haar te brengen in de schand.
Daarop is hij wreeder gebonden
En naar een grooter prison gedaan
Hij sprak mijne eer is nu toch geschonden
Van mijn familie al te saam
Wenen misschien over mijn lot
In afwachting naar mijne straf
'k Gevoel geen rust bij dag of nacht*

*Wel kameraden nu voor het laatste
Luistert altijd naar goeden raad
Ik raad u ook voor het beste
Begaat nooit zo een laffe daad
Ik ben nauwelijks zestien jaar
'k Zit hier voor dief en moordenaar
Hier in dat wreed en droef gevang
Misschien voor g'heel mijn leven lang.*

Julien De Vuyst

- (1) De Denderbode, 2 okt. 1849, pag. 2
- (2) De Volksstem, 6 dec. 1910, pa. 3
- (3) Idem, 9 dec. 1910, pag. 1
- (4) Idem, 2 april 1911, pag. 3
- (5) Tekst opgetekend door Jozef Renneboog uit Ekent-Haaltert (verz. Roger De Troyer)

Nacht van de Geschiedenis

**DAVIDSFONDS
KERKSKEN-HELDERGEM
HAALTERT**

**HEEMKUNDIGE
KRING
GROOT-HAALTERT**

Beste

Ben je geïnteresseerd in een verhelderende uiteenzetting over een actueel onderwerp?
Dan nodigen we je vriendelijke uit op het referaat:

DE ISLAM IN EUROPA - CONFRONTATIE OF CONFLICT? DOOR PROF. DR. URBAIN VERMEULEN

Hij wordt geregeld gevraagd om achtergrondinformatie te geven op radio, televisie en de geschreven pers. Gezien de maatschappelijke betekenis van de Islam in onze samenleving is hij het best geplaatst de Islam historisch te belichten.

Wat is de verhouding Islam en Christendom? Waar ligt het onderscheid tussen soennieten en sjiieten? Wat is de oorsprong en rol van het fundamentalisme in de Islam?

De relaties tussen Europa en de Islamwereld zijn altijd gespannen geweest. Conflicten waren en zijn er genoeg, maar die staan een beschaafde confrontatie niet in de weg.

Tijdens de pauze, na het referaat van de professor, kan je schriftelijk vragen stellen over dit onderwerp.

Vind je dit een interessante avond? Wij verwachten je op

DINSDAG 27 MAART 2007 om 19u30

in het Sint Martinusheem te Kerksken T oegang 5 € (leden 4 €)

HERINNERINGEN TERJODEN

Een klasfoto uit de meisjesschool op Terjoden omstreeks 1946 (geboortjaar 1936).
(verzameling: Agnes Droessaert)

Achteraan zien wij het bord met de 'Erelijst', waarschijnlijk de vlijtigste leerlingen in die periode: Nelly en Lisette Verleyen, Nicole Cardon en Adrienne of Anna De Kerpel.

Linker rij banken:

1ste bank: Marie Jeanne D'Haeseleer en Adrienne De Kerpel

2de: Clemence De Petter en Lisette Verleyen

3de : Marcella De Gendt en Nicole Cardon

4de : Mariette Aelbrecht

Dubbele rij banken:

1ste: Anita Verhoeven, Lucienne Van Biesbroeck, Lauretta Verbeken en Lena Van den Brempt

2de: Agnes Droessaert, Simonne Droessaert, Nelly Verleyen en Ilianne Van den Driessche

3de: Anna De Kerpel, Denise Herremans, Paula Van Impe en Yvonne Provost

VERDWENEN WIJKKERMISSEN TE HELDERGEM

Bij de oprichting van de Heemkundige Kring in 1981 was Alfons Beerens één van de eerste sterk geïnteresseerde leden. De dorpsgeschiedenis boeide hem enorm. Menigmaal bracht ik hem een bezoek en op vele vragen wist hij het antwoord. Hij kende Helderghem door en door en hij had een geheugen om 'U' tegen te zeggen.

Bij één van mijn laatste ontmoetingen met Alfons, overhandigde hij mij onderstaande tekst en zei: "publiceer dit later eens in uw tijdschrift". Ik beloofde het en hierna zijn relaas.

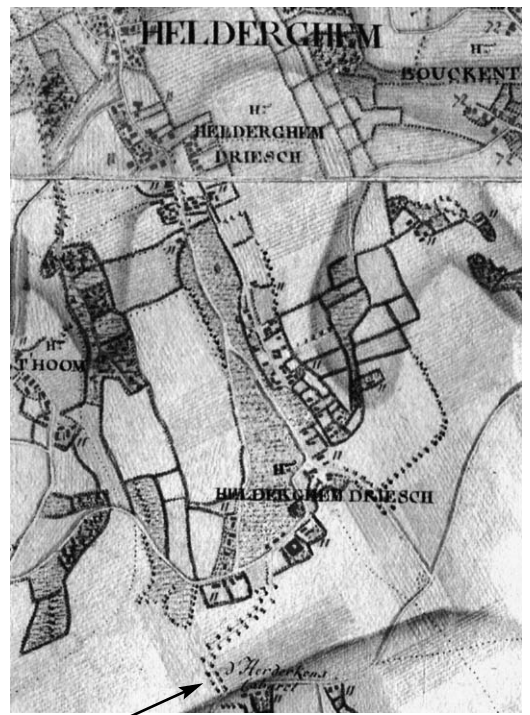
Honderd jaar geleden was er kermis Oom, in augustus. Die herinnerde aan de vroegere kermis Helderghem. Sinds 1864 bij de voltooiing van de huidige Sint Amanduskerk vierde men de kermis op de eerste zondag van september. Doch de 'beroemdste' kermis in ons dorp was de alom gekende Sinksenkermis met de ommegang t.e.v. de H.Cornelius, aanroepen tegen vallende ziekte, zenuwziekten en stuipen.

Andere wijkkermis waren er op 'de Mot' (Mottenhoek), half juli en later op de Bovendries. De eerste zondag van december was er kermis 'fantasieplein' op het Oud Dorp en de laatste zondag vóór Kerstmis vierde men 'kermis Lievekeshoek' (Processieweg) met het aloude 'pintjendek', waar men bij bestelling van een glas bier er gratis een 'mastelle' (klein broodje met gaatje in het midden) bij kreeg.

Maar de meest gekende, tot ver buiten de dorpsgrenzen, was 'kermis steenweg' (Terlicht). Deze festiviteit duurde drie dagen: de eerste zondag van de vasten, op half vasten en de laatste zondag van de vasten. Over een afstand van ruim 1 km, vanaf de grens met het naburige Nederhasselt waren er een tiental herbergen waar men bier tapte en jenever schonk. Van her en der kwamen honderden kermisvierders naar Helderghem, 'men kon er op de koppen lopen'. Het begon bij Miel Van den Bosch, op de grens met Nederhasselt, waar gedanst werd dat het lieve lust was. Wat verder was er de landelijke herberg 'De Kam', vandaar bij 'Cobbautens'. In de Helderghemstraat woonde Louis Thijs. De herberg stond met de gevel langs de straat en de ankers maakten ons diets dat de woning in 1896 gebouwd werd. Op een witgeverfde plaat van ruim 1m las men in zwarte letters 'Estaminet'. Langs de steenweg stond de oudste afspanning 'de Lezon'. Deze inrichting (vroegere naam: 'De Herderkens') staat reeds vermeld op de kaart van Ferraris uit 1775.

Herberg 'De lezon', op doek gezet door Bertbe De Winne-De Bodt.
(Verz. Jozef Beerens)

Door de modernisering van het wegennet ging het oudste huis van Heldergem tegen de vlakte. Het goed was eigendom van het kasteel van Bliequy, in de omgeving van Doornik. Chrysotomos Lejonc (1) was werkzaam op het kasteel. De kasteelheer gaf hem de opdracht een herberg uit te baten in het Vlaamse landgedeelte en zo geschiedde. Hoe deze Lejonc in het godvergeten Heldergem belandde is ons een raadsel.

Vóór het huis was een grote waterput die diende als drinkplaats voor de paarden. Achteraan de woning was een afdak gebouwd dat diende als stal, ruim genoeg om een zestal paarden in onder te brengen. De sloopstrekkers die met hun paarden de boten op de dender van Aalst naar Geraardsbergen trokken, keerden terug langs Heldergem, omdat de afstand korter was. De 'Lezon' was een ideale rustplaats voor man en paard.

Het volgende café was bij François Van der Biest (Sauëken ei) die ook handelaar in eieren was. Er stond een piano en als men 25 ct in het gleufje stak en met de zwengel draaide hoorde men de mooie melodietjes.

Verder was er 'Den grooten bak', een stille herberg bij Petrus Callebaut (pee café) (2) en zijn vrouw Emma, die volgens hem de mooiste vrouw van Heldergem was.

Vervolgens kwam café 'Het Rolleken' aan de beurt, de vroegere hoeve van de familie De Swaef. Slechts één van de kinderen, Constant huwde met Barbara De Saedeleer en trok in, op de hoeve zijn schoonouders. Het gebouw langs de steenweg werd verkocht aan Carolus Ludovicus De Vuyst x Melanie Nathalie De Smet. Deze blonde krullebol (men noemde hem 'rolleken') was afkomstig uit Kerksken (wijk Berg). Op den berenhoek maakte hij kennis met de gebroeders Beerens, Naren, Sis en Leo, drie accordeonvirtuozen die later uitweken naar Denderhoutem. De drie broers waren steeds van de partij om in het 'Rolleken' de kermis op te luisteren met hun accordeonmuziek. Heeft de wijknaam Berenhoek misschien iets te maken met de familie Beerens?

Aan de grens met Kerksken stond de herberg 'Het Wijnhuis', die weinig bezocht werd, door de beruchte aam ten tijde van de bende van Jan De Lichte. Alhoewel er nieuwe eigenaars kwamen, had het verleden er een duidelijke stempel op gedrukt.

De feestelijkheden en danspartijen in de herbergen was niet naar de zin van de toenmalige pastoor E.H. Hector Bonner. Hij was Aalstenaar, conservatief en zeer streng en noemde de kermis te Heldergem 'de mesthoop van 't dorp'. Dansen was zondig en de omstrengeling van beide geslachten veroorzaakte zinnelijke geneugten en dat was doodzonde!

Een veelzeggende anekdote: In het jaar 1904 was het weer vollen bak. Mijn schoonmoeder Zoë De Smet, toen 16 jaar en haar vriendin Cordula Allaer uit Oom trokken er op uit in één van de herbergen voor een danspartijtje. Helaas, pastoor Bonner kon er niet mee lachen. Bij de biechtviering, voor het vervullen van de Paasplicht, vroeg de biechtvader aan alle jonge meisjes: 'ben je naar de mesthoop geweest?'. Bij een bevestigend antwoord, verlieten zij de biechtstoel zonder absolutie en mochten niet te communie gaan.

Zoë vond echter de oplossing: normaal zeg ik altijd: "ik heb gelogen, vijf maal min of meer en nu ga ik zeggen: zes maal min of meer, op één keer zal het niet aankomen zeker"? Beide meisjes spraken op die manier hun biecht en ze kregen de absolutie en konden de communie ontvangen, tot ergernis van hun vriendinnen die zich ook op de dansvoer gewaagd hadden.

Soms laaiden de gemoederen hoog op: café 'Het Rolleken', waar de accordeonisten van de Berenhoek actief waren kreeg van op de preekstoel de volle lading. Immers de (mooie) dochter Virginie tapte de pintjes en de gebroeders Beerens zorgden voor de ambiance en lokten heel wat volk. De christelijke familie De Vuyst bleef uit schaamte weg uit de kerk van Heldergem en vervulden hun zondagse plichten te Kerksken.

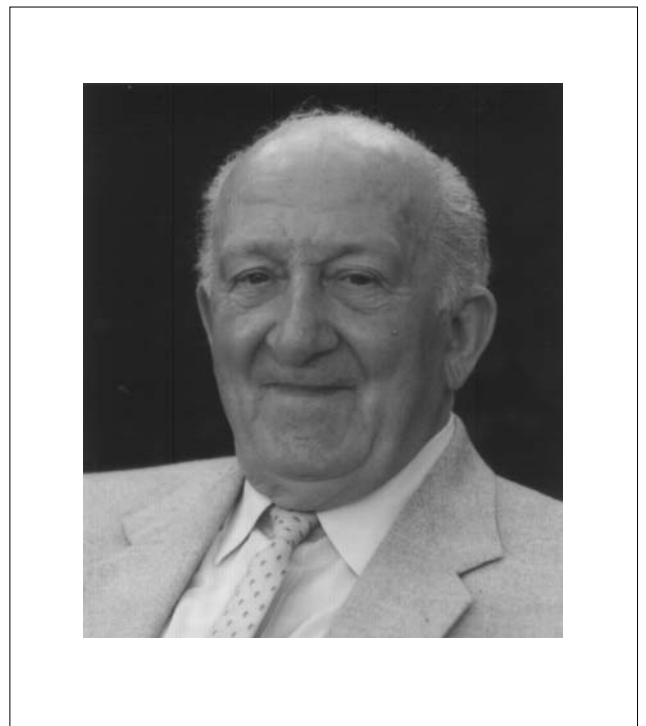
Op zekere dag werd Melanie, de bazin van 't Rolleken' ernstig ziek. Op aanraden van de dokter vroegen zij de pastoor voor het toedienen van de sacramenten der stervenden. Mijn moeder, Melanie Sonck, informeerde bij pastoor Bonner, die prompt weigerde. Op aandringen van

mijn moeder, werd hij zeer kwaad en riep hij: "ik kom niet, ga om de pastoor van Aaigem, die zal wel komen". Moeder trok naar Aaigem en die onderpastoor diende de laatste sacramenten toe. Melanie genas echter en de ruzie werd bijgelegd. Enkele jaren later overleed zij en pastoor Bonner kwam ten huize om haar de ogen te sluiten.

De familie De Vuyst, zonen en dochter Virginie weken uit naar het Franse Montatair, in de omgeving van Creil, gekend door de duivenliefhebbers. Vele Vlamingen werkten er in de metaalgietereien waar men onderdelen voor keukens vervaardigde. Virginie huwde met Louis Van Oudenhove uit de watermolen te Outer. Nu hun huwelijk verbleven zij een korte periode in Herne, maar vervoegden later hun familie in Montatair. Zij bleven tot hun overlijden de Belgische nationaliteit behouden en brachten elk jaar een bezoek aan hun geboortedorp.

Ook wij bezochten enkele malen onze vrienden in Frankrijk.

Dit was waarschijnlijk het laatste (beemkundig) verhaal van mijn zegsman en vriend Alfons Beerens, die overleed op 22 december 2004, hij werd 85 jaar.

Roger De Troyer

- 1- Chrysotomos Lejonc, ° Blicquy, ca. 1792, herbergier op de Heirbaan, x met Rosalie Raeye, ° Harpe (Henegouwen) ca. 1795, + Heldergem 23-03-1863
- 2- Wanneer Petrus in zijn tuin werkte, riep zijn vrouw van in de woning: 'Pee, kaffee!', waarmee ze bedoelde dat de koffie klaar stond. Een reden voor zijn bijnaam.

STAM DE WINTER, VAN VOORDE NAAR DENDERHOUTEM

Uit de talrijke families 'De Winter', die in Denderhoutem gevestigd waren-en zijn- valt het op, dat de voorouders van twee gezinnen vele malen terugvallen op hetzelfde beroep: de wagenmakerij.

De verst verwijderde De Winter's schijnen in Appelterre-Eichem gewoond te hebben. Dat moet ene Jan De Winter geweest zijn, geboren ca 1530. Wij lezen van hem: "*Jan De Winter, heeft van dezelfde hofstede groot XXX roeden 't jaers op 111; Jan D.W. heeft nog drie dw 't jaers op XLIII st. VI oorden, noch 5 dw 't jaers op XXX st. oorden, 't saemen XIII gl XVI st IIII den. Compt op IX oorden*". (1)

De rechtstreekse opvolging:

Jan De Winter - Philip De Winter - Joannes De Winter - Martinus De Winter

Van de vele kinderen van deze laatste volgen wij twee broers:

Gillis De Winter	en	Joannes De Winter
Petrus Livinus		Petrus
Jozef		Petrus J.
Charles		Jan Baptist
Jan Baptist		Jozef
		Gustaaf

Terug naar de kroniek De Winter.

Onze eerste Jan De Winter had een zoon, Philippus. Hij werd omstreeks 1570 in Zandbergen geboren en was vermoedelijk gehuwd met Antonia Bauwens en had vier kinderen: Egidius, Joannes, Petrus en Philippus.

Joannes werd gedoopt in 1605 en huwde in 1641 met Elisabeth Van Muylem, die stierf in het kraambed van het zesde kindje. (2) De kinderen waren: Philippus, Joannes, Adriaen, Vincent, Izaak en Judocus.

Joannes huwde een tweede maal met Catharina De Pestere en er kwamen nog vier kinderen bij: Petrus, Marinus, Elisa en Kristina.

Wij volgen Martinus. Hij werd gedoopt in Zandbergen op 13 januari 1661 en huwde in Appelterre-Eichem in 1692 met Elisabeth de Maseneer. Zij was de dochter van Joris en Antonia de Ceuleneer. Was dit de eerste die gekwalificeerd werd als wagenmaker? Martinus vestigt zich op latere leeftijd in Voorde. Er werden zeven kinderen geboren: Joanna, Petrus, Gillis, Joannes, Livina, Maria allen in Appelterre en Vincent geboren in Voorde. Uit deze 'struik' zullen wij er twee volgen omdat zij in Denderhoutem terecht kwamen.

Gillis De Winter was wagenmaker en woonde in Voorde. Hij werd gedoopt in Appelterre op 29 januari 1700 en huwde in Voorde met Petronella De Braeckeleer in 1739. Zij was de dochter van Michiel en Joanna Kieckens. Gillis stierf vrij vroeg en de weduwe zag zich genoodzaakt te hertrouwen met Joannes Giffroy uit Lessen. Er kwam een dochter bij die vroeg stierf, evenals haar tweede echtgenoot. Zij huwde een derde maal met Nicolaas De Cuyper. Er kwamen nog kinderen bij. Petronella stierf in Voorde in 1789.

De enige zoon van Gillis en Petronella: Petrus Livinus De Winter was wagenmaker in Voorde. Hij werd er gedoopt op 16 mei 1741. Hij was negen jaar oud toen zijn vader stierf. Moeder hertrouwde op 29 juni 1751.

Petrus Livinus huwde op 28-jarige leeftijd met M-Alexandrina Des Enfans, de dochter van Martinus en Jossine Debbaut.

In het gezin Petrus-Livinus en Alexandrina zagen achtereenvolgens het levenslicht: Nikolaas, vestigde zich in Galmaarden. De tweede zoon van Petrus Livinus was Jozef De Winter. Hij vestigde zich in Denderhoutem en wordt verder uitvoeriger behandeld. Het derde Petronella, huwde landbouwer Jan Baptist Van Eesbeeck uit Appelterre.

Nr 4 was Marcel die gedoopt werd op 30 september 1770. Hij huwde Joanna Catharina Van der Roost (ex. Herne) en werd ook wagenmaker in Galmaarden. Het volgende werd een dochter Maria Judoca, die ongehuwd bleef. Het zesde kindje stierf, helaas samen met moeder Alexandrina. Door omstandigheden gedwongen (landbouwbedrijf en vijf jonge kinderen) hertrouwde hij op 4 juni 1776 te Pollare met Anna Maria Bruylandt, gedoopt op 18 december 1741, dochter van Jacobus (ex. Denderwindeke) en Anna Maria de Coppel. Uit dit huwelijk werden nog drie kinderen geboren. Het eerste kind, Jan Baptist, gedoopt in Voorde op 23 maart 1778. Hij huwde later Maria Catharina Van der Elst en werd wagenmaker.

De laatste geborene in het gezin Petrus Livinus en Anna Catharina was Livinus De Winter, gedoopt op 28 december 1784. Hij huwde in Ophasselt Angelina De Schampeleer en werd landbouwer. Er kwamen 8 kinderen. Van de twee oudsten van Nicolaas De Winter, zoon van Petrus Livinus en Catharina willen wij even uitweiden.

Frans Nicolaas, gedoopt in Galmaarden op 9 maart 1795 was het vierde kind van Nicolaas en Catharina De Frère. Frans komt naar Denderhoutem huwen op 27 november 1823. Zijn gade is de 39-jarige weduwe Barbara Moens, ex Kerksken en daar gedoopt in 1784. Zij was de weduwe van Petrus Scheerlinck, waarmee zij zeven kinderen kreeg. Slechts één meisje bleef in leven. Deze Maria Theresia stierf, ongehuwd, in 1860 en Frans Nicolaas deed dan zijn intrede op de hoeve. Er kwamen nog drie jongetjes bij, maar één overleed vrij vlug.

Albert Casimir geboren in Denderhoutem op 14 oktober 1824 bleef boer op de hoeve, huwde niet en stierf op 28 oktober 1886. Feitelijk bleef Adrianus Frans dan de enge erfgenaam van Frans Nicolaas en zijn vrouw Barbara Moens en van de erfenis van haar eerste man, Petrus Scheerlinck. Waarschijnlijk welstellende burgers want we treffen er een meid aan in 1886.

Inmiddels huwde Adrianus Frans de Iddergemse Rosalie Uyttersprot en vestigden zich met hun vier kinderen in de Stichelen. Eén ervan, Rufin, zal later het landbouwbedrijf verdere runen, samen met zijn vrouw Theresia Baeten.

Een broer van Rufin, Arthur zal met Marie Louise Uyttenhove uit Vlierzele trouwen en in Iddergem een boerderij opstarten. Hij zal de kaap van de honderd overschrijden en werd 101 jaar en één maand. Er werden drie kinderen geboren.

Van deze Brabantse tak, nl. het gezin Nicolaas De Winter-Catharina De Frère behandelen wij hier niet de vele afstammelingen. Eén zoon vermelden wij nog: Casimir, die zich in Denderhoutem vestigde.

Casimir De Winter, geboren in Galmaarden op de "1er jour complémentaire de l'an XI de la République", d.i. 18 september 1803. Hij trouwde in Denderhoutem op 17 november 1838 met Amelie De Schrijver, ex Erondegem, dochter van Jozef en Petronella De Dobbeleer. Hij leerde zijn bruid kennen bij zijn neef Jozef Neirinckx, "particulier ofte bijzondere".

Casimir werd in het Denderhoutems archief in 1831 vermeld als "gemeentontvanger". Hij was trouwens "notaris-clercq". Wellicht oefende hij zijn beroep uit in het kantoor bij zijn oom Jozef De Winter?

Casimir en Amelie kregen vijf kinderen:

Jozef De Winter, ° 1 februari 1840. Hij werd gemeentesecretaris van Bazel.

Coleta De Winter, ° 1 april 1841. Zij huwde met linnenfabrikant Petrus Joannes De Pauw.

Petrus Amand De Winter, ° 18 december 1842. Deze huwde in Denderhoutem met Coleta Van den Brulle, handelaars op 'de Plaetse'.

Charles-Marie De Winter ° 26 december 1846. Hij huwde met Theresia Muylaert en vestigde zich in Iddergem als handelaar.

Louisa Jeanne De Winter, ° 20 februari 1849. Zij trouwde met de 'koopman in graenen' Constant Van der Straeten.

Wegens de uitgebreidheid ervan gaan wij niet verder met de afstammelingen. Na deze reeks nazaten van Petrus Livinus uit Voorde, nl. alleen zijn oudste zoon Nicolaas, komt nu Petrus' tweede zoon aan de beurt. Het is Jozef De Winter, gedoopt in Voorde op 14 maart 1767. Deze Jozef is wel degelijk de tweede zoon in het gezin van Petrus Livinus met zijn eerste vrouw Alexandrina Des Enfans. Jozef moet flink ontwikkeld geweest zijn: hij komt terecht bij de gegoede familie Gaspar De Saedeleer-Redant in Haaltert. Aldra klikt het goed met de dochter des huizes Barbara. (3) Ondanks de moeilijkheden thuis komt het toch tot een trouwpartij. Het huwelijk wordt ingezegend in Denderhoutem. Pastoor Schepens noteerde: "na drie voorafgaande bekendmakingen verenigden wij Jozef De Winter, ex Voorde, in de echt met Barbara De Saedeleer, ex. Haaltert en in tegenwoordigheid van de getuigen Denis Cornelis (Dendermonde) en Ludovicus Rijdant (Denderhoutem). Denderhoutem 26 juni 1791."

Op dat moment was Jozef wellicht nog werkzaam in dienst van zijn schoonvader. Later, in de Franse tijd dan, vinden wij hem in Denderhoutem werkzaam als 'agent municipal', d.i. zowat het ambt van gemeentesecretaris. Vermoedelijk werden de plooiën glad gestreken met de schoonfamilie, want zonder dezen was hij wellicht niet de opvolger kunnen worden van notaris P.J. Buyl. Jozef werd hier dus de notaris i.p.v. Buyl. Wij schrijven dan 1807. P.J. Buyl is wel burgemeester tot zijn dood in 1816. Weerom is notaris Jozef De Winter de opvolger van P.J. Buyl. Vermoedelijk woonde het gezin De Winter-De Saedeleer reeds geruime tijd op het Dorp te Denderhoutem, pal tegenover de kerk. Hun kroost zag er als volgt uit:

- 1- Joannes, gedoopt op 9 september 1791. Hij bleef ongehuwd en overleed hier op 27 maart 1820. Bij zijn overlijden staat vermeld: "notaris der residentie Welden, bij Audenaerde".
 - 2- Angelina, gedoopt 23 oktober 1792 en + 14 maart 1793
 - 3- Charles, zie verder
 - 4- Rosalie, zie verder
 - 5- Benedictus, gedoopt 23 augustus 1796
 - 6- Felix, zie verder
 - 7- Marie Josepha, zie verder
 - 8- Marie Amelie, ° 22 december 1802 en + 17 maart 1803
 - 9- Petrus Amandus, zie verder
 - 10-Louise Charlotte, ° 2 maart 1805 en + 11 april 1805.
- Jan Baptist Kieckens werd vermeld als 'dienstknegt' in het gezin.

Bidprentje van Charles De Winter

Charles De Winter (nr.3) werd gedoopt op 17 november 1793 en overleed op 9 maart 1851. Het huwelijk van deze man is niet zo vlot verlopen als men zou vermoeden. Zijn echtgenote was Joanna Catharina Ghijssels, de dochter van Petrus Frans en Barbara Schouppe. De boerderij waar zij leefden is zowat 30 jaar geleden gesloopt. Het gemeentebeestuur onteigende de gebouwen gelegen op de hoek van de Ninoofse steenweg en het Dorp en Terlinden. Dat is nu een pleintje bij de aanvang van de steenweg.

Eén van de voorouders van Joanna was fel verwikkeld geweest in de heisa omtrent de toenmalige meier en notaris P.J. Buyl, in 1778. (4)

Eerste schepen was toen Joanna's grootvader Gaspar Ghijssels. Haar vader Petrus Frans, kocht, of bouwde de hoeve hierboven vermeld. Boven aan de puntgevel, bij de ingang, hing een mooie houten Christus met het jaartal 1791. Joanna's moeder was

Barbara Schouppe uit Welle. Joanna werd nog geboren in Welle op 7 juni 1802, de drie volgende kinderen werden in Denderhoutem geboren.

Zoals gemeld was er om de trouw heel wat te doen geweest. Even resumeren: Charles was hier gemeentesecretaris. Zijn vader was een machtig man, en beheerde een mooi bezit. (5)

Jozef had dus meer dan een behoorlijke positie in de samenleving en was bovendien al sinds 1816 burgemeester. Zijn lidmaatschap van de 'Hollandse Provinciale Staten' kon zijn prestige alleen maar verhogen. Hij was dan ook weinig opgetogen met de bruidkeuze van zijn zoon, temeer dat de uitverkorene zwanger was. Vader Jozef verhinderde het huwelijk. Het kindje werd geboren op 20 januari 1827 en werd ingeschreven in de registers als Nathalie Ghijsels. Charles laat zijn verloofde niet in de steek en op 25 juni 1830 werd een tweede kind geboren Joannes Baptista Ghijsels. Wie er uiteindelijk bemiddelde is ons niet bekend (Joanna's moeder was intussen overleden in 1882), maar op 24 maart 1832 huwden Charles en Joanna Catharina. Pastoor Boel voegde er aan toe in de marge van het register: "legitimatie van beide kinderen, van hen zijnde". Getuigen waren Jan baptist Schouppe, oom van de bruid en Jan baptist De Cock, 'waschlichtmaeker'.

Bidprentje van Rosalie DE Winter

Vanwaar kwam de tegenstand van Jozef De Winter tegen de keuze van zijn zoon Charles? Het is natuurlijk koffiedik kijken, bijna twee eeuwen later, maar toch kunnen wij ons van de indruk niet ontdoen dat de afkeer louter om politieke redenen was. Uit alle gegevens uit die periode blijkt duidelijk dat de 'in-de-wachtzaal-toekijkende-kandidaat-notaris' het met de flamboyante Buyl goed kon stellen. Daarbij lasen wij ook dat Gaspar Ghijsels, grootvader van Joanna Catharina, een hevige tegenstander van Buyl was.

In 1807 runde Jozef De Winter het notariskantoor, in 1816 mag hij ook de burgemeestersjerp omgorden, dit alles in opvolging van Petrus Joannes Buyl. Amper één jaar na de huwelijksperikelen overleed Jozef op 8 augustus 1833. Charles was de aangewezen rechthebbende op het notariaat en hij volgde vader Jozef De Winter onmiddellijk op. Op 10 februari 1834 kocht hij het groot huis, beneden de kerk. (6) Dit werd later, in twee gedeeld. Momenteel zijn er twee begrafenisondernemers gevestigd.

De afstamming van Charles De Winter:

- 1- Nathalie, huwde haar neef August De Winter, fs Felix
- 2- Jan Baptist huwde zijn nicht Pauline De Winter, fa Felix
- 3- Gustaaf, stierf vroegtijdig
- 4- Barbara, idem
- 5- Rosalie
- 6- Charlotte, huwde Eugene Schouppe uit de Eigenstraat
- 7- Kamiel, bleef ongehuwd, overleed op 51-jarige leeftijd
- 8- Delphine, was amper 4 jaar toen ze haar vader verloor. Zij huwde met Hyppoliet Cobbaert uit Iddergem. Ze nemen hun intrek in de hoeve op Terlinden.

Vijf van hun kinderen zullen een talrijke kroost krijgen. Jan Baptist scheen voorbestemd om de notarisstudie van vader voort te zetten. Dit werd niet verwezenlijkt door de dood van zijn vader, toen hij pas 22 jaar was. Hij werd dan landbouwer en ging in de politiek. Vele jaren was hij schepen in ons dorp.

Bidprentje van Petrus Amandus De Winter

Na Charles was Rosalie gekomen in het gezin van Jozef en Barbara. Rosalie De Winter, gedoopt op 21 september 1794, bleef ongehuwd. Ze nam haar intrek, samen met haar broer

Petrus Amandus in het herenhuis in de huidige Pastorieweg. Rosalie was bemiddeld en werd zeer gewaardeerd in de parochie. Ze bezat uitgestrekte eigendommen in de toen nog onbebouwde Molenstraat. Zo nodigde pastoor Boel Rosalie uit om het meterschap waar te nemen van een nieuwe klok in de kerk in 1846. Zij overleed, ongehuwd op 23 augustus 1856.

Benedictus kwam na Rosalie, van hem vonden wij geen informatie.

Jozef's zesde kind was Felix De Winter, gedoopt op 1 Brumaire, 6de jaar, d.i. 22 oktober 1797. Hij stierf aan cholera op 25 augustus 1846, in "zijn huis op de Plaetse".

Felix trad vrij jong in het huwelijk. Zijn vrouw werd de 20-jarige Maria Theresia Dierickx van Iddergem, gedomicilieerd in Ninove. Vermits Theresia toen nog minderjarig was, kwam de familieraad bij elkaar. Voor notaris Van Bever te Ninove verschenen: Jan Baptist Coppens en Jan Baptist De Conseth, beiden uit Denderhoutem, samen met haar voogd Jozef Philip De Luyck, uit Ninove en koster Josse De Luyck uit Iddergem. Theresia verbleef voor haar huwelijk bij Jan Baptist Moock in de Neygestraat. De notaris acteert voor haar een aankoop van 7a 75 ca land, naast haar eigendom. Ze was toen pas 17. Deze jonge dame had vroegtijdig haar beide ouders verloren. Felix en Marie Therese trouwden in Denderhoutem op 9 augustus 1817. Felix moet wel een bijzonder iemand geweest zijn: soms ontmoetten wij hem gekwalificeerd als landbouwer, elders lazen wij bij zijn naam: grondeigenaar en ook olieslager. Sinds 28 september 1816 was hij secretaris van de Denderhoutemse kerkfabriek. Hij had een bijzonder mooi en duidelijk handschrift. Alhoewel Felix nooit in de Eigenstraat woonde, kocht hij er de oliemolens af van Jan Moock. Felix' vrouw stierf op 8 december 1846. Hun afstamming:

- 1 -Jozef Benedictus, °30 juni 1818 en +20 juli 1821
- 2- August, geboren in 1820 en overleden in 1884. Hij huwde zijn nicht Nathalie en kreeg een talrijke kroost. Zij vestigden zich rechtover de kerk.
- 3- Edward, °1922 en + 1885. Verbleef ongehuwd bij zijn zus in het ouderlijk huis
- 4- Charles Louis, landbouwer, °1824 en +1886. Trouwde met Rosalie Roelandt en kregen acht kinderen.
- 5- Marie Josepha, °1828 en +1849, ongehuwd
- 6- Romain, °1828 en +1890. Trouwde met Mathilde Goubert, ze dreven handel op het Dorp.
- 7- Jan Baptist, °1830, bleef ongehuwd en +1886.
- 8- Pauline huwde haar neef Jan Baptist. Ze overleed in 1908.
- 9- Desiderius, °1833 en +1903, huwde Marie Joanna Van den Brulle,
- 10-Adelaïs, °1836 en overleed in Iddergem. Zij huwde er met Jan Baptist Van Santen. Zij overleed vroegtijdig en haar echtgenoot hertrouwde met J.V. Eesbeeck. Ook één dochter van Jozef De Winter en Barbara De Sadeleer zal huwen en een groot gezin stichten.

Hun kinderen:

Marie Josepha, geboren op 6 november 1800 en overleden op 3 april 1891. Ze huwde in Denderhoutem op 17 november 1825 met Aalstenaar Jan Baptist De Windt, geneesheer en zoon van Philip en van Coleta De Corte. Het echtpaar bleef ongeveer vijf jaar in ons dorp en

verhuisde dan naar Aalst. De drie oudsten van hun kinderen werden nog in Denderhoutem geboren. Ze speelden in Aalst een rol in het politieke leven.

Na Maria Josepha komt dan Petrus Amandus geboren op 19 januari 1804 en hier overleden, ongehuwd, op 2 januari 1864. Petrus Amandus werd advocaat en woonde nabij 'de Plaetse'. Als zijn vader, die burge-meester was, stierf in 1833 werd Petrus onmiddellijk benoemd als opvolger. Hij oefende dit ambt 14 jaar uit. Zijn broer Charles volgde hem op. Als deze overleed in 1851 werd de functie waargenomen door dokter Charles Frans Popelemon, die hier met de noorderzon vertrok in 1857. Men doet dan weer beroep op jurist Petrus Amandus De Winter en die omgordde de sjerp tot zijn dood op 2 januari 1864. Louise Charlotte, de laatste van deze stam, geboren 2 maart 1805 en overleden op 11 april 1805.

Prentje Camiel De Winter °18-1-1844 + 15-7-1895

De aanverwante stam De Winter op Terlinden.

In deze wijk woonde in een grote woning, in de eerste helft van de 20ste eeuw, een gezin, ook naamdragers De Winter. Om dit te identificeren het volgende: Gustaaf Goubert, gehuwd met Anna Sunaert, leraar aan het college te Ninove, woonde daar laatst met zijn vier kinderen. Deze grote woning staat er nog steeds, op het pleintje bij het begin van de Ninoofse steenweg.

In de ene helft, rechts, leefde en stierf de ongehuwde zuster van Gustaaf, onderwijzeres Elise Goubert. Vaak zag men er ook hun oudere broer priester, EH Gaston Goubert. Dit was evenwel niet het geboortehuis van de kinderen, dat was gesitueerd in de huidige Teerlingstraat. Ze verhuisden naar Terlinden in de jaren zestig. Deze woning was het geboortehuis van hun moeder, Marie Louise De Winter. Met haar jongere broer Gustaaf, en haarnog jongere zuster Marie Exodie, waren ze daar geboren en opgegroeid. Hun ouders waren Jozef De Winter, wagenmaker, gehuwd met Eulalie Neuckermans, uit Liedekerke. Ook Jozef's voorouders woonden hier. Zo leerde Gustaaf, haast vanzelf sprekend, de stiel van wagenmaker. Hij bleef ongehuwd met zijn jongste zus in het ouderlijk huis. De oudste, Marie Louise stichtte wel een gezin met landbouwer Emerie Goubert in de Teerlingstraat.

Wie de grote familie De Winter - uit Voorde en omstreken - onderzoekt, moet al snel concluderen hoeveel van deze mannen het beroep van wagenmaker uitoefenden.

We keren nu terug naar het gezin waaruit de twee stammen van Denderhoutem samenvallen. Dit is het gezin Martinus De Winter x Elisabeth De Maseneer. Deze vertrokken uit Zandbergen (en Appelterre Eichem) naar het naburige Voorde. Ze kregen zeven kinderen die allen evenwel geen gezin stichtten. Eén zoon, Egidius, had een zoon Petrus Livinus. Wij noteerden de overkomst van deze's zoon Jozef, die zich in Denderhoutem vestigde. Zijn afstamming gaven we al. Egidius' broer Joannes De Winter, verliet de familie in Voorde om in Denderhoutem te trouwen op 1 mei 1727 met Maria Theresia De Meyer. Nadat zij het leven had geschonken aan zes kinderen overleed zij vrij jong op 37 jarige leeftijd. Haar echtgenoot Joannes hertrouwde met Maria De Pauw. Ze kregen nog zeven kinderen. Uit de eerste echt trouwde hun zoon Petrus met Theresia De Meyer. Van de tien kinderen uit dit huwelijk volgen we nu Petrus Joannes De Winter, geboren in 1783 en gehuwd met Joanna Petronella uit Iddergem. Eén hunner zonen,

Jan Bapist kreeg zes kinderen. Eén ervan huwde met Joanna Catharina Van Rossem. Uit dit huwelijk kwamen twee zonen die samen de wagenmakerij op Terlinden voortzetten: Jozef en

Petrus Amand De Winter. De eerste huwde, de tweede niet. Jozef trouwde met Eulalie Neukermans die drie kinderen kregen, die wij al tegenkwamen: Gustaaf, Marie Louise en Eudoxie. Dit werd in Denderhoutem de laatste wagenmaker van dit geslacht.

Op ons dorp woonden -en wonen nog- verschillende families De Winter. Vaak is er geen familieverband. Op Terwaerent waren er De Winter x Brewee. Frans August De Winter x Marie Therese Peerlinck woonden in de Eigenstraat. Jozef De Winter x Leocadie Van Landuyt waren gehuisvest op de Dries. In Daal kennen wij Donatus De Winter x Maria Saman.

Er waren nog Jan Baptist De Winter en Petronella Adriaens in de Eigenstraat. In deze buurt woonden ook Constant De Winter x Virginia De Brauwer. Van al deze laatste gezinnen waren er geen die als wagenmaker bedrijvig waren.

Edgard Huylebroek

- 1- RA Ronse, 20 ste Penningcohierien, a. 1571,
- 2- In grote mate stemt dit overeen met de gegevens van Gerard Van Herreweghen en ook te vinden in het werk van Cyriel Van Muylem, beide niet gepubliceerd.
- 3- Een verre afstammeling vertelde dat de verhouding niet welgevallig scheen te zijn bij de ouders van Barbara, want "aan het kerkhof te Haaltert leed die relatie schipbreuk".
- 4- Zie ons artikel in Mededelingen Heemkundige Kring Haaltert, nr 3 en 4, jg 1996
- 5- RABeveren, kadasterleggers, boek 7, art. 1185, eigendommen Jozef De Winter, 30ha 41a 50ca
- 6- De Aalsterse weduwe Van de Putte-Schepens verkocht de eigendom aan Charles De Winter voor 4535,12 F.

DOCUMENTATIECENTRUM

Wij danken :

Hr De Bolle, Outer: foto en oude documenten

Linda Muylaert, Dilbeek: bidprentjes

Ida Van Impe, Haaltert: bidprentjes

Wij verwelkomen van harte een nieuwe medewerker: Christophe Provost, Topmolenstraat 13, 9420 Erpe-Mere, die verantwoordelijke wordt voor het fotoarchief.

HAALTERTSE GEZINNEN IN DE KIJKER - FAMILIEBOEK DEEL 2.

Dit jaar hopen wij het tweede deel te kunnen voorstellen. We kunnen nog een dertig-tal gezinsfoto's (opnamen vóór 1950) gebruiken. Snuffel even in je oude fotoalbum (kaders en /of foto's terug binnen de week).

ANDERENBROEK VERWELKOMT EH CLEMENS PEEREBOOM-1954

E.H. Clemens Peereboom, geboren te Dendermonde op 30 oktober 1881 werd priester gewijd te Gent op 4 september 1904. Aangesteld als onderpastoor op de Sint Martinusparochie te Ronse in 1917 en als pastoor te Deftinge in 1930 werd hij benoemd te Denderhoutem in 1935. Hij overleed hier op 28 januari 1963.

In september 1954 werd de pastoor in de bloemetjes gezet door de parochianen naar aanleiding van zijn 50-jarig priesterjubileum. Onderstaand document is nog bewaard gebleven.

“Welkomgroet aan de Eerwaarde Heer Peereboom, pastoor te Denderhoutem, bij zijn bezoek aan de Anderenbroeck ter gelegenheid van zijn 50-jarig herdersambt op 12 september 1954.

Zeer eerwaarde Heer Pastoor:

Anderenbroeck, schier ongekend en niets geacht, nederig en klein, als minste van Uw ambtsgebied roept U: Welkom en dank!

Als priester zijt Gij de vriend van God en de vriend van ons allen. Met eerbied en dankbaarheid gedenken wij dat God U 50 jaren, met de herderstaf, de zielelast over ons allen, in uw banden gaf. Met een wakend oog, hebt Ge onvermoeid, hier, alles bestuurd dat leeft en groeit. Daarom zoekt ons hart U te zeggen wat we U schuldig zijn.

Als priester zijt Gij onze eerbied waardig boven allen die hier rond of omtrent ons zijn. Gij zijt voor groot en klein een sprekend beeld van priesterdeugd, wijze raad en vroom bestuur van meelij en goedaardigheid.

Als vader, voor ons allen, hebt Ge al uw kinderen bemint met oprecht genegenheid, en wij voelen ons kinderlijk met U verbonden in de schoonheid en de vreugde van dees 50-jarig jubelfeest.

Als vriend, die ons gelukkig wil voor ons tijdelijk zoals voor ons eeuwig welzijn, mogen wij U zonder plichtspiegeling en zonder schroom zeggen wat ons op 't herte ligt: 'Wees welkom hier tussen ons nederige schapen op uw jubeldag'.

Wij danken U uit geheel ons hart, om al 't goede dat wij van U mochten ontvangen, en omdat Gij zijt komen luisteren naar ons eenvoudig en welgemeend woord.

Eerwaarde Heer pastoor, God geve U nog lange gezonde jaren, Hij zegene verder Uw pogen en wensen, en na dit leven, leef dan bij hem hierboven eeuwig voort.

Namens al de zielen van de Anderenbroeck"

(Voor verdere bijzonderheden over deze pastoor, verwijzen wij naar: E.Huylebroek, "Denderhoutem, de Sint Amandusparochie, vroeger en nu", HK Haaltert 1985)

Herwig Sonck

DIALECTQUIZ

DAVIDSFONDS
HAALTERT

HEEMKUNDIGE KRING

Als gangmaker voor de quiz **Tien vēr Oljerts** krijg je maandelijks de kans om deel te nemen aan de wedstrijd: **Wie wordt "Oljteneiër van 't joër"?**

De traditionele quiz over ons dialect wordt op vrijdag 8 juni 2007 beleefd maar nu reeds gaan wij op zoek naar iemand die de titel van **"Oljteneiër van 't joër"** verdient.

Wie meest correcte antwoorden bezorgt op de **vijf** maandelijks prijsvragen, kan die titel voor een jaar verwerven. De antwoorden (*liefst onder omslag*) kunnen bezorgd worden vóór 15 maart bij:

Annemie De Bleser, Pluimstraat 12
of bij Willy Van Audenhove, Ekentstraat 22

Veel succes!

✂ _____

"Lepsaas" betekent:

Naam:

Adres:

1

"Skampelskeet" betekent:

Naam:

Adres:

2

Geef de vrouwelijke evenknie van **muëspot**:

Naam:

Adres:

3

Voor de 2 volgende opgaven zie het "gemeentelijk infoblad"

2007 DAENSJAAR

Priester Daens werd 100 jaar geleden geboren en dat wordt met de nodige luister herdacht in gans Vlaanderen, maar vooral in het Aalsterse. Ook Haaltert doet mee.

Het Edecomité in samenwerking met de Heemkundige Kring en het Gemeentebestuur organiseert een bloemenhulde aan het borstbeeld van deze grote sociaal-voelende Vlaming, op vrijdag 4 mei 2007 om 19u.

(Verdere gegevens, raadpleeg Infoblad)

In voorber eiding

Gezinsr econstructie RESSEGEM (1796 - 1900)

(John Scheerlinck en Jan-Paul De Graeve)

uitgave: HK-Herzele i.s.m. HK-Haaltert